MEŠKININKŲ PILIAKALNIS

Gintautas ZABIELA

Meškininkų piliakalnis (Jurbarko r., Jurbarkų sen.) yra menkai žinomas archeologijos objektas, esantis įdomioje ir istoriškai svarbioje teritorijoje – Žemutinėje Panemunėje, menkai tyrinėtoje archeologiniu aspektu. Pirmą kartą jis žvalgytas tik 1965 m. Istorikas Romas Batūra jame spėjo stovėjus 1291 m. pavasarį sudegintą Mederabos pilį. Piliakalnis (N55°07'52.0"; E22°41'26.2) įrengtas kranto kyšulyje, Mituvos kairiajame ir Vajotos dešiniajame krante (dabar Mituvos tvenkinys). Aikštelė – trikampio formos,

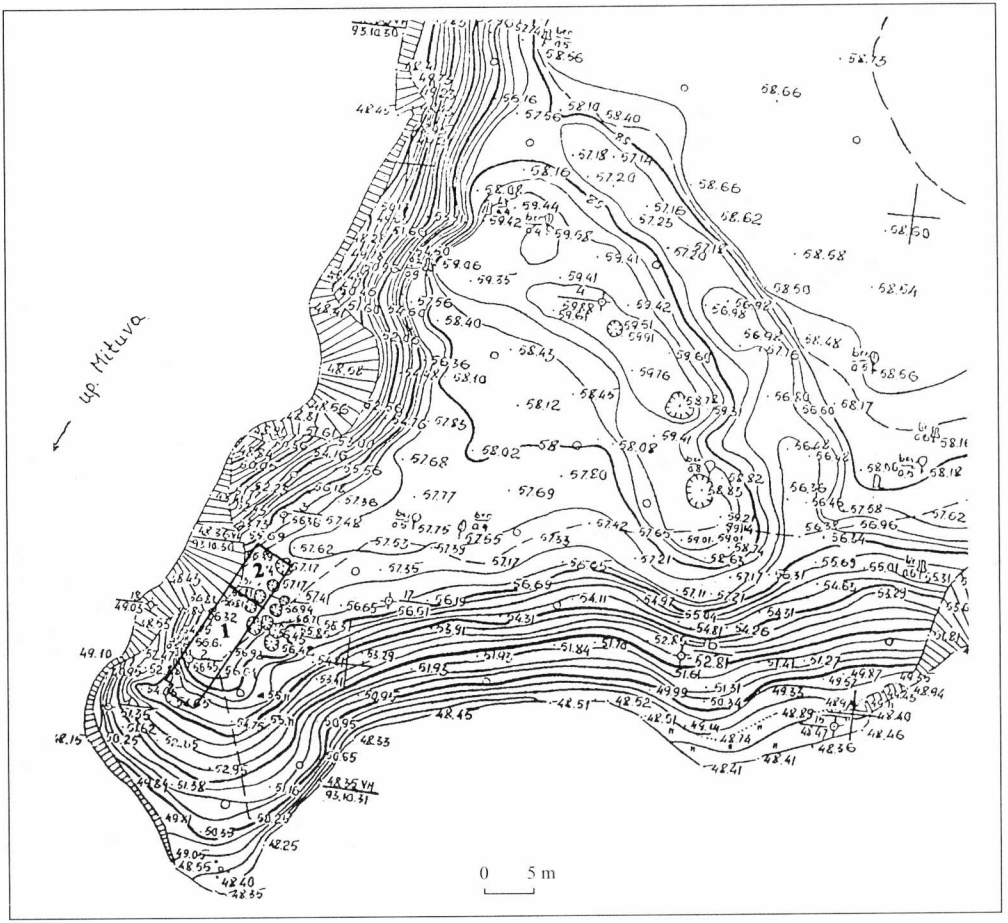

14 pav. 2003 m. tyrinėtų vietų planas. *G. Zabielos brėž.*
Fig. 14. Plan of the sites explored in 2003.

išlenktu ŠR šonu, smaigaliu nukreipta PV kryptimi, 45 m ilgio, 35 m pločio ŠR. Čia supiltas lanko formos 44 m ilgio, 2 m aukščio, 13,5 m pločio pylimas, kurio išorinis 3,5 m aukščio šlaitas leidžiasi į 6,5 m pločio, 1,5 m gylio griovį. Šlaitai buvo 12–13 m aukščio (dabar nuo tvenkinio – 9–10 m). Aikštelės V kraštas nugriuvęs į Mituvą, R kraštas – į Vajotą. V dalyje pylimas nuskleistas, jame iškastos duobės. Piliakalnis apaugęs lapuočiais medžiais.

2003 m. rudenį buvo trumpam nuleistas Mituvos tvenkinio vanduo ir susidarė sąlygos pradėti tvarkyti į jį griūvantį piliakalnio V šlaitą. Kadangi jis labai status ir leidžiasi tiesiai į čia buvusios upės vagą, eroziją sustabdyti galima tik pakeitus šlaito nuolydžio kampą. Tam reikia nukasti aikštelės kraštą. Didžiausioje (4–6 m aukščio, 22 m ilgio) šlaito erozijos vietoje, PV krašte, atlikti archeologiniai tyrimai. Čia ištirti 2 plotai (iš viso – 67 m^2) (14 pav.). Kadangi tyrinėtos vietos paviršius buvo apardytas erozijos ir lapių urvų, iki 35 cm storio smėlingas kultūrinis sluoksnis aptiktas tik dalyje tyrinėtų plotų. Jame užfiksuoti du labai apardyti akmenų grindinėliai. Vienas grindinėlis – 2,5x2 m dydžio, labai padrikas, sudarytas iš 25 nuo 9x5x4 cm iki 16x13x6 cm akmenų, kitas tankesnis, vos 45x66 cm dydžio, sudarytas iš 28 nuo 5x4x3 iki 11x8x5,5 cm dydžio akmenukų. Ties antru grindinėliu aptikta apie 30 cm skersmens iki 30 cm gylio stulpavietė. Grindinėliai žymi čia stovėjusių pastatų vietas, kurių daugiau neliko jokių pėdsakų. Kultūriniame sluoksnyje rasta 19 keramikos šukių bei 2 pilki titnaginiai radinėliai: 3,3x2 cm dydžio skeltė ir 4,6x3,7x2,4 cm skeveldra su žieve. Keramikoje vyrauja lipdytos lygiu paviršiumi ir nežymiai brūkšniuotos šukės. Žiestos keramikos rastos tik 3 šoninės šukelės. Du lygūs pakraštėliai yra puodų 13–14 cm skersmens anga, analogiški dugnai – puodų 10–15 cm skersmens dugnais.

Surinktų radinių per maža norint daryti platesnius apibendrinimus apie piliakalnio istoriją. Visgi kai kurie bruožai aiškėja jau dabar. Panašu, kad piliakalnio vietoje, smėlingame aukštesniame krante, I tūkst. pr. Kr. būta neįtvirtintos gyvenvietės, kuriai priklauso rasta lipdyta keramika, titnagai. VDKM saugomas akmeninis siaurėjančia pentimi kirvis iš Meškininkų patvirtintų tokios gyvenvietės buvimo faktą. Pats piliakalnis įrengtas gerokai vėliau, greičiausiai jau I tūkst. pabaigoje ar II tūkst. pradžioje. Jam priskiriamos žiestos keramikos šukelės bei XX a. 6–7 dešimtmečiais griūvančiame piliakalnio šlaite rasta grublėta keramika, patekusi į Jurbarko kraštotyros muziejų.

MEŠKININKAI HILL-FORT

The Meškininkai hill-fort (The Lower Panemunė, Jurbarkas district) is established on the cape of the hill, at the confluence of the Mituva river and the Vajota river. The fortification works of its western weatherbeaten slope induced the archaeological explorations. In the southwestern part of the site the total area of 67 m^2 was explored (Fig. 14) where a sandy cultural layer up to 35 cm thick was found. The cultural layer contained handmade pottery with plain, slightly brushed surface and wheelmade pottery, flint flakes, a posthole. It was established that in the location of the hill-fort there was an unfortified settlement in the 1st millennium B.C.